

NÉMETÚJVÁR ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

— Előfizetési árak: —
Negyedévre 2 korona. — Félévre 4 korona.
Egész évre 8 kor. — Egyes szám ára 20 fill.
Hirdetések és Nyiltterek díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:
Dr. J. CSAPLOVICUS ELEMÉR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Németújvár,
25. sz. — Laptulajdonos: Bartunek Béla, hova
az előfizetési és hirdetési díjak küldendők
— Kéziratok nem adatnak vissza. —

Tisztelet tanítóinknak!

Németújvár, 1914 június 5.

Ha valaki az elvállalt munkát hűen, jól végezi el, az nem tett egyebet, mint kötelességét teljesítette. Ugy kellene lenni, csakis úgy volna rendjén, ha a kötelességteljesítés nem volna feltűnő, ha minden egyes embernek természete, tulajdonsága volna a kötelességtudás és kötelességteljesítés. Sajnos azonban mai napság még ez is feltűnő. Sajnos manapság a kötelességteljesítő ember oly kevés, hogy az ilyeneket kiemelni kell. De ha már tényleg ritka és feltűnő tulajdonság korunkban az igazi kötelességtudás és kötelességteljesítés, akkor mennyire jogosultabb, akkor mennyire természetesebb az, ha különös tiszteletre gerjeszt, különös elismerésre indít az olyan ember, ki odaadón, fáradságot nem ismervé nemcsak a szorosabb értelemben vett kötelességét teljesíti, de majdnem emberfeletti munkát végez.

Az ilyen ember érdemli meg az elismerést és a különös tiszteletet. Nos hát akkor tisztelet a mi derék tani-

tóinknak, elismerés önfeláldozó munkájukért, hála hazafias buzgólkodásukért, mert az a munka, melyet ők fejtenek ki, mert az a folytonos fáradozás melylyel idejüket töltik, mert az a hazafias érzés, mely őket munkára készíti és az az eredmény, melyet felmutatni képesek igazán nem mindennapi, igazán kivételes és felette örvendetes.

Járásunkban most folynak javában az évről vizsgálatok. Mindennap más-más község gyermekei tesznek tanubizonyítást arról, hogy a járás tanító nemcsak kedvvel, nemcsak szorgalommal, de teljes odaadással munkálkodnak a kis gyermekek tanításán és különösen a magyar nyelv elsajátításán.

Járásunk minden községe tiszta német anyanyelvű, közvetlen közelben vagyunk Stajerszággal; ritka, ha magyar szó hallik el a hegyek között elterülő falvakba, és ime a községek gyermekei a vizsgákon tiszta, jó kiejtésű magyar feleleteket adnak. Jól esik hallani, hogy a kis tanulók jobban tudják a feleletet magyarul megadni a feltett kérdésekre, mint anyanyelvü-

kön, a német nyelven.

Elismerést érdemel járásunk lakósága, mert nemcsak — általában legáltalább — nem idegenkedik a magyar nyelvtől, hanem szinte szívesen, örömmel veszi, ha gyermeke tanulja édes hazánk zengzetes nyelvét. De a főérdem a tanítóké, kik szóval eléggé nem ecsetelhető odaadással, idegölő munkával teljesítik nemes, szép munkájukat. Övék a fáradság, övék a munka oroszlánrésze, de megilleti őket az igaz elismerés és tisztelet, mert munkájuk felette örvendetes, valóban szép eredményt hozott.

A mi járásunk iskoláiban a tanulók nemcsak a kiirt tananyagot végézik el jól, hanem a hazafias érzelmű tanítók önfeláldozó munkája következtében szívből, lélekben és nyelvben is magyarokká, e szép haza derék polgáiraivá fejlődnek.

Kit ne töltene be örömmel e tudat? Ki az, ki önkéntelenül is ne fordulna tisztelettel, hálaérzettel azok felé, kiknek köszönhetjük a gyermekek hazafias nevelését. Ki az, ki tagadni merné vagy kétségbevonni tudná, hogy a

Az erdőkerülő.

Szinte nekiperült, olyan tüzzel beszélt a segéderdész ur az erdőkerülőnek, az öreg Jánosnak.

— Azt nem tűröm, hogy vadorzók tanýája legyen a mi erdőnk!

— Mond valamit a tekintetes ur, de nehéz ám azokon kifogni. Ugyan mit is tehetnének ellenük?

— Mit? ... Ha észreveszi, rákiált s ha nem adja meg magát, lelövi irgalmatlanul, ha mindjárt a dédapja áll is előtte. Érti? — volt a távozó segéderdész utolsó szava.

— Igenis, kérem alásan.

Az öreg ember még köszönteni is elfelejtett, annyira meglepte ez az újmódi páranca, mert biz a boldogult erdész ur idejében ez a hang nem volt szokásban. Mikor elkullogott, folyton ez zavarta az eszét, de még a száján is kicsuszott:

— Mégis nagy ur ám a tekintetes ur. Azt gondolja, még gyilkoltathat is. Ha a jelkére veszi, én bizony engedelmeskedem.

Mire erdei otthonába ért, már megnyugodott s egészen beleképzelte magát a megparancsolt helyzetbe. Nem állhatta szó nélkül a dolgot, a felesége előtt kibőfentette:

— Asszony, az éjjel emberhalál lesz!

— De apjuk, az Isten szerelmére, mit beszélsz?

— Nem értesz te ahhoz, készítsd hamar a vacsorát.

Hiába beszélt neki a szegény asszony, nem tudta kihuzni a szándékát. Mikor sokáig zaklatta, még veréssel is fenyegette.

Megvacsoráztott. Aztán elment a gyertyánosba lesre. Az asszony, a felesége még előbb kisírta magát, aztán nyugalomra tért.

— Valakinek az éjjel meg kell halnia — számlálgatta János, mikor leshelyét elfoglalta.

Mikor elhelyezkedett, megtömté pipáját s rágyújtott. Borzasztó hangulatban volt az öreg. Hát még mikor az időre is átragadt ez a rettenetes állapot.

Fekete felhők borították az eget, koromsötétség volt mindenfelé, hozzá még föltámadt a rettenetes éjszakai szél, mely iszonyatos tusájában mintha csak a fákat akarta volna kiforgatni gyökerestől.

„S-s-s-s“ süvöltve jártá be az erdőt, belekötött minden fába, megrázott minden

ágat, csak úgy tépte-nyútte tehetetlen dühében azokat a szegény leveleket.

Még a János bácsit sem kímélte, hol a kalapját kapta el ingerkedve, hol a köpnyegét emelgette a vállán. Az öreg egyremorgott.

— Hogy a tűz lángja egészen meg minden vadorzót! ... Azért is meg kell valakinek halni az éjszaka.

Hangját elkapkodta a szél, szándéka nem maradt titokban, nem jött senki. Egyre türelmetlenebb lett. Kezdte unni a hiábavaló várását.

— Épen ma nem jön senki ... Majd még kételkednek becsületes szolgálatomban ... elcsapnak ... nem lesz kenyerem ... Azért is el kell még valami vadorzóval az éjjel bännom — ilyenformán kergették egymást kétségbeejtő gondolatai.

Végre a szél mégis megsajnálta. Hangot hozott feléje.

Puskaropogás volt.

— No mégis! — tört ki a szó belőle.

Összeszedte magát, ölbe kapta puskáját. Várt, mi lesz.

Durr ... hangzott újra közelebből. A szél megint erősebb lett.

— Ki az? ... Szólj, mert hálálfia lesz! kiáltotta dühösen, amikor egész közelről

tiszta német vidéken csak ritka szorgalommal, csak önfeláldozó fáradozással lehet a magyar szót és igaz magyar hazafiságot beplántálni a gyermekekbe, kik nemcsak német anyanyelvűek, de maguk körül is csak német szót hallanak bármerre menjenek és forduljanak.

Bizonyára mindnyájan egyetértünk abban, hogy a mi derék tanítóink nemes gondolkozásuktól és hazafias érzelmeiktől vezetettve igaz apostolai a magyarságnak. Azért hát tisztelet és elismerés nekik, de fogadják minden magyar háláját is.

Dr. J. Osaplovics Elemér.

Elfogulatlan szemszög alatt. Halhatatlanságunk.

Mint hogy az anyag megmaradása elvénél fogva a már egyszer létező lény többé meg nem semmisülhet, csupán átalakulhat, másnemű állapotba mehet át, tehát öröklétű: ami létünknek sem lesz természetesen határa.

Az ember örök fennmaradását azonban a monizmus pusztán azon értelemben veszi, hogy halálunk után a testünket alkotó oxigén, hidrogén, vas, szén, kén . . . ismét más lényeket kezdenek alakítani. Következésképp a sir nem az „egyen” új életének a bölcsője, új fejlődésének a megnyitója, hanem csak új lények képződésének az előjátéka.

Az örök lét e neme azonban merőben az anyag, de nem egyben az „én” örök léte is. Az „én”, vagyis a lélek ép azért, mert létezik, öntudatos állapotban a test feloszlása után is tovább él.

Kétségtelenül bizonyos, hogy a lélek, vagyis a bennünk lévő életalap, amely indító oka minden szellemi, vagy értelmi működésünknek, a testtől független, anyag fölött álló erő. Ép olyan a kettő közti különbség, mint az eszme és az anyag között. Hiszen még a tudományos tagadás is csak addig megy, hogy a lelki működés alapjául kénytelen fölvenni egy öntudatot, amely az agy sejtjeit, idegrostjait, vagy gócpontjait működteti. De aztán minő kegyetlen játék ez a szavakkal! Elismer egy öntudatot, a mely nemcsak fölötte áll az anyagnak, hanem uralkodik is fölötte, mégsem akar lélekről tudni. Hát nem igazán mindegy, ha azt az élő és összetartó erőt, amely szervezetünkben az életalap — öntudatnak, vagy léleknek nevezzük-e? A kérdés csak az, hogy ez a rendező és megindító erő, a mely minden lelki tehetségünk forrása, anyag-e, vagy sem? Ha anyag, mutassa meg a monizmus, hol fészkel; ha pedig szellem, akkor meg mit beszél örök pusztulásról, mert csak az anyag bontható részekre, de az erő nem.

Amióta a földön tudomány létezik, azóta mindazok a lángelmék, akik utörői, vagy világitó hálkái voltak a haladásnak, nemcsak hitték a lélek létezésében, hanem annak tehetségeivel, természetével a legkomolyabb kutatás alapján foglalkoztak is. Plátó például, ez a leghatalmasabb lángész, akinél nagyobb szellemet még nem mutatott fel az emberiség történelme, eszének természetes világosságával is reá jön, hogy a test elporlad és elpusztul, de lelkünk meg nem halhat,

mert egy olyan szellemi valóság, amely részekre nem bontható. A lélek bennem az én vagyok. Már pedig ez a fogalom: „én” annyira egy, hogy ez részekben nem képzelhető. Hiszen ez az egység még többes számban sem fejezhető ki. Az „én” tehát bennem a szellemi erő, a testem pedig csak burok, amelyet földi életem végső határáig magammal cipelek.

Erre az igazságra vezetnek különben saját tapasztalataink is. Hány összerokadt, már a rothadás állapotában levő embert látunk, akiből csak úgy sugárzik a szellemi erő, akár a delejes áram a nyers anyagból. Ezt különösen a haldoklás pillanataiban észlelhetjük. Sokszor már beáll a kollapszus. A test félig feloszlott már érezzük a szagát és a szellem még mindig üde, egészséges.

A lelket minden ember érezte már magában, aki valaha erkölcsi kollízió elé jutott. Éreznie kellett azt a harcot, amelyet egy benső erő, a test, az érzéket ingerével szemben küzdött. És ha a lélek elbukott, honnan az a remegés, mely a bűnösnek még a jólét napjait is pokollá teszi? . . .

Ez a lélek a maga célját, melyet pedig okvetlenül el kell érnie, ez életben még csak meg sem közelíti: következképp a más világon kell elérnie.

Arról győző meg ugyanis a tapasztalat, hogy a természetes törekvések közül egy sem haszontalan, észszerűtlen, elérhetetlen, hanem, hogy a vágy mindenütt összhangban áll a teljesséssel. A költöző madarat például arra ösztönzi ősszel az őszőne, hogy enyhébb klímájú vidékre vándoroljon: s ez az enyhébb éghajlatú vidék valóban létezik is.

Az emberi természet alapsajátsága a boldogság utáni törekvés. Mennyire elemi erővel lép föl bennünk ezen tényező, kinek-kinek önszive igazolja. Hiszen még az öngyilkos is azért emel fegyvert magára, mivel azt véli, hogy az a bizonyos halál nagyobb jó lesz reá nézve, mint ez a keserű élet! De szívünk azt is bizonyítja, hogy a boldogság utáni vágyunk e földön kielégíthetetlen. Reszkető kezekkel nyulunk az örömök serlege után s azt hisszük, ha elérhetjük, szívünk megnyugszik. Hányszor sóhajt föl az ember életében: csak ezt, csak azt érhessem el s boldog leszek akkor örökre! S vajjon csakugyan így történik-e? Ép elenkezőleg. Mihelyt elértük vágyainkat, reszkető kezünkől kihullott a serleg, s a csalódástól megsebezve sóhajtunk föl: hát csak ennyi?! . . . Mert különös örvény az emberi szív. Beleszórhatunk minden

hallotta a harmadik lövést. Felelet nem hallatszott.

Várt tovább, de mikor ugyszólván előtte negyedszer is eldördült az idegen fegyver, ő is vállhoz kapta puskáját és elsütötte.

— Engem ugyan nem lösz le, halj meg, ha nem akarsz szólni.

A felelet egy éles jankiáltás volt.

— Hála Istennek, meg vagyok mentve . . . Nem csapnak el; lesz kényerem továbbra is — mondogatta, mikor megindult a legyőzött vetélytárs felé. Ott nyöszörgött a földön. A sötétben nem lehetett kivenni alakját, ki lehet.

Gyujtot gyujtot nagy nehezen s oda tartá a megölt arcához, de ki esett a kezéből, mikor azt megpillantotta

— Istenem, mi lesz velem. hiszen ez a tekintetes ur.

Ezt hebegve nekiállott tapogatni, hol vérzik szerencsétlen áldozata.

— Jaj, ki van itt? kérdezte az kinos hangon, mikor a tapogatásra alétságból föleszmélt.

— Megbocsásson a tekintetes ur, ha tudtam volna, különben ugy is csak söréttel löttém . . . Azt hittem, vadorzó . . .

Csaknem leszamarazta, de meggondolva helyzetét, módjával szólt Jánoshoz a segéderdész ur.

— Ha már egyszer így történt a dolog, kösse be a jobb karomat, aztán vezessen haza.

János örült, hogy nem veszélyes a seb, meg, hogy ilyen simán átesett a bajon. Talpra állította a sebestűtet, bekötötte a sebes karját, aztán elvezette.

Két hétig nyomta segéderdész ur az ágyat, míg végre felkötött karral újra elhagyhatta szobáját. Kinos napjai voltak addig a szegény erdőkerülőnek. Lehordta a főerdész, kigunyolták a lársai, otthon meg az asszony leckéztette folyton. Mikor felül rá vizsgálatot indítottak ügyében, nem csoda, ha ki-kitört belőle a panszszó.

— Minek is teremtette az Isten tekintetes urat a világra!

Ez nem volt elég, hát még mikor a meggyógyult segéderdész elé állították. Az is jól lepirította. Végre mégis eltalálta a mentséget.

— Sohase szídjon a tekintetes ur azért, hogy megtettem kötelességemet. Hátha véletlenül agyonlöttem volna, mit szólna?

A fiatal erdész elnevette magát, aztán uj parancsot adott.

— János, még se kell a vadorzót mindjárt agyonlőni, ha nem tudja különben megkeríteni. No meg én sem leszek ezután olyan kíváncsi, hogy tartja meg a parancsaimat.

Könczöfi Antal.

gyönyört és ahelyett, hogy betelnék, megrázkódik és kiszélesül.

Ha az észbontó mámor rózsás pilanatában valakinek akként tetszenék is, hogy teljes a boldogsága: egy pillantása a bizonytalan jövőbe, egy gondolat a halálra, — menten felrzza kábultságából. És ép ez az élet egyik legsajátosabb tünete, minél fokozottabb a boldogságunk, annál elevebb egyuttal a halálra való gondolatunk.

A földi javak nem azért nem eléghetők ki teljesen az embert, mintha ennek oka a hiányzó mennyiségben volna: ez az ok a javak természetében rejlik. Ha az ideiglenes javak képesek volnának az emberi szívnek minden oldalról való kielégítésére azok gyarapodásával nemde boldogságunknak is kellene gyarapodnia? És mit tapasztalunk? Azt, hogy a földi javakkal nőnek a mi — vágyaink. Minél gazdagabb valaki, annál jobban vágyik a nagyobb gazdagságra. Azoknak a kéjenc és mértéktelemben embereknek a szomja, akik szenvedélyeiket kielégítették ép úgy növekszik, mint ahogy a lázasok szomja, midőn a hús cseppeket isszák. Nincs az a hatalom és a tisztelet, mely a nagyvágyot valaha kielégítené... Mit bizonyít ez? Világos a felelet. Ha érzelmeit vágyait a földi dolgok ki nem elégíthetik, nemis e földről való. Nem silány por, nem veszendő anyag, hanem isteni lehelet, melynek a végtelenség kell s mint a bölcsőjéből kivett gyermek, nyugtalan mindaddig, míg oda vissza nem juthat.

Tiszta érzet, világos öntudat tehát, hogy végtelen vagyis örök boldogságra törtetünk, miértis vágyainknak teljesebbét is kell nyernünk, mert különben hazugságon, ellentéteken épült volna föl természetünk. Ha csakugyan elérhetetlen az örök boldogság, akkor az ember valóban sajnálatraméltóbb az állatnál is, mely — ha éhségét és nemi ösztönét kielégítette, nem kíván többet megvan a mennyországa, mert jobbat nem ismer. Boldogtalanabb volna — épen magasabb képességei miatt. Két kiváló tulajdonsága — az értelem és az akarat — átokká válna benne... Ez pedig gondolatnak is örültség.

(Folyt. köv.)

Pater Agnell,

Eladó könyvtár.

Kizárólag jogi- és törvénykönyvekből álló teljesen jókarban lévő könyvtár jutányos áron eladó.

Cím e lap kiadóhivatalában.

Tanítógyűlés.

A vasvármegyei r. k. tanítóegyesület szenteleki kőre május 28-án tartotta tavaszi közgyűlését Pusztaszentmihályon, mely igen látogatott volt, amennyiben a tagok csaknem teljes számban, a ft. klerus köréből pedig Thomas Ferenc esperes, Jandrisevits Péter pástorháza és Kiss Lajos baksafalvi tanítók voltak azon jelen. Gyűlés előtt nagymisét mondott Thomas esperes, mely alatt a pusztaszentmihályi felsőbb osztályu tanulók szép magyar egyházi énekeket énekeltek, Szentgyörgyi Gyula pusztaszentmihályi tanító orgona-kísérete mellett. Összegyűlve az iskola egyik termében, Czadilek Henrik, ügyvezető alelnök, nyitotta meg a közgyűlést. A központi bizottság gyűlésen felvetett eszmék közül elfogadta a közgyűlés a tagsági díjnak 12 koronára való emelését, de csak avval, hogy az így befolyó többlet tanítói internátus felállítására fordítassék s nem szaklap kiadására, mivel Vasvármegyében ugys van hivatalos tanügyi lap s ez felhasználható egyesületünkben előforduló dolgok közöltetésére is. Illetményeinknek az állami tanítók illetményeivel való egyenlősítése ügyében pedig esperes felvilágosítói szavai után, az ő indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy megkéri a központi bizottságot országos intézkedés indítására, mert nemcsak kérni, de követelni van jogunk, s hogy kérje a központi bizottság ő méltóságát, a püspök urat, kegyeskedjék a főrendiházat is megkéri, hogy ez intézkedjék a differenciá megszüntetéséről. A stola felemelése ügyében pedig, mert a temetési stola felemelhető, de a mise-stola püspöki jóváhagyás nélkül nem: Ijjon fel a központi bizottság az egyházmegyei főhatósághoz, hogy énekes miséért 1 korona temetésért 2 korona minimális stolt állapítson meg a kántoroknak Amaz indítványát pedig, hogy az eddigi szokásos két közgyűlés helyett csak egy, a tavaszi legyen megtartva, a közgyűlés nem helyesli, hanem szükségessé tartja a 2 közgyűlés fenntartását, s inkább azt javasolja, hogy a szombathelyi közgyűlés tartassék csak minden 3-ik évben. Vagyis hozzájárulunk a németújvári körnek május 27-én hozott ilyenmő határozatához. A szenteleki kör magánvagyonaának kamatait, mivel 2 folyamodó volt, a segélyegylet tagjai mindkét folyamodónak ítélte ugy, hogy mindegyik 21 korona segélyben részesül. Csákány Jenő lődösi kártárs indítványát, hogy az 1908-ban megállapított 9 hónapi szorgalmi időt szállítsuk le a törvényes minimumra, a közgyűlés nem fogadta el, hanem kimondta, hogy határozatunknak kifelé való hatása nincs, s így egyes iskolások megállapíthatnak 8 hónapot ahol azonban a 9 hónap bevált, továbbra is 9 hónap legyen a szorgalmi idő.

Czadilek Henrik alelnök a saját és tisztársai nevében lemond a körben viselt tisztségekről. A kör mindannyinak hálás köszönetet mond a buzgalom és fáradságért, mellyel az ügyeket vezették s köszönetét és elismerését jegyzőkönyvileg fejezi ki. Thomas Ferenc tiszteletbeli elnök kérdésére, hogy van-e a körnek jelöltje az elnökségre? csak egy név hangzott: Hafner! Esperes tehát Hafner István, németcsencsi tanító körelnöknek egyhangulag megválasztottnak nyilvánítja s üdvözli a veteránt, ki már előbb is sok hasznót hozott a körnek sok évi elnöklésével s ki korának dacára meg fog felelni a közhajnak. Hafner, az új elnök elfoglalva az elnöki széket, egy kis programbeszédet mond, melyből szépen emelkedett ki ama kijelentése, hogy a körelnök teendője nemcsak gyűlések egybehívása és vezetése, hanem minden jogos mozzalomért való lelkesedés s hogy minden egyes tag ügyes-bajos ügyében intézkedjék Programját, mely már előbbi elnökösködéséből ismeretes volt, nagy éljenzéssel fogadta a kör. Hafner indítványozza, hogy alelnöknek ismét Czadilek Henrik választassék. Két név hangzott ugyan el, de a többség és pedig a tulnyomó, Czadilekre szavazott A jegyzőségre Szentgyörgyi

Gyula eddigi jegyző kandidáltatván, ez is nagy többséggel lett megválasztva Fumics Rezső szenteleki kártárs pénztárosnak, Kaiser Ida, szintén szenteleki kolleganő pedig könyvtárosnak egyhangulag lettek újra választva Kiss Lajos, baksafalvi pléb. indítványára, ami körünk is tiltakozott a budapesti tanítóknak a vallásoktatás ellen való mozgalma ellen, Thomas esperes indítványára pedig megbotránkozott Szegefűnek könyve feleit, ki Rákóczy Ferenc vallásosságát akarta kétségbe vonni. A tagok névsora felolvasással kiigazított. Őszi gyűlés helyül Szentelek lett egyhangulag kimondva. Végül elnök köszöni a megjelenést és buzgóságot s a gyűlést, mely oly tanulságos, s mégis oly kimért, ünnepléses és higgadt lefolyáru volt, a jelen voltak lelkes éljenzése mellett zárta be. (Mint szívesen látott vendég Illés József, pusztaszentmihályi körjegyző is jelen volt.) Hogy ezután Wukitsch József vendéglőjében az ételek és italokkal meg voltak elégedve, talán felesleges mondani, azonban kiemelendőnek találom Thomas, Kiss plebános, Jandrisevits plebános, Hafner és Czadilek beszédét, melyek mintegy folytatásait és kiegészítéseit képezték a közgyűlésnek. A Piano-Orchester hangjai mellett a fiatalabb tagok vígan ropogták a táncot s így a jókedvből semmi sem hiányzott. A délután folyamán Hafnerne, Szentgyörgyiné, Németh póstaemester, este pedig dr. Csaplovics Elemér, Haám Gyula és Juhász urak is megnagyobbították a társaságot, mely csak késő este oszlott végleg szét.

Sz. Gy.

HIREK.

— **Személyi hírek.** Az elmúlt héten néhány napig városunkban időzött Alexandrovics A. főhadnagy és Betrovics katonai állatorvos a lövizsgálatok teljesítése végett. — Városunkban tartózkodott a helybeli fűrésztelep egyik tulajdonosa Schmergel és veze Beck mérnök. — Gebhárd Pál, pénzügyigazgatósági s. titkár városunkban időzött az elmúlt héten az adókövetések eszközlése végett.

— **Vissza a szabadságról.** Dr. Török Domonkos körorvosunk e hó 5-én visszatért szabadságáról, melyet hat hétre tervezett, de egészsége máris oly mértékben javult, hogy már visszatérhetett körünkbe.

— **Fizetés kiegészítés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Schwarz Ilonka németújvári ovonő fizetését 1100 koronára kiegészítette.

— **Sorozások** Németújvárott az idei fősorozások e hó 12-én kezdődnek.

— **A németújvári hadastyán egyelet,** mely eddig a rábakeresztúri egyelehez tartozott, most külön egyletté alakul. Ezzel kapcsolatban az új egylet zászlót szerez be, melyet ünneplésesen fog felszentelni. A zászlóanyai tiszteségre Tarnóczy Antónia cs. és kir. csillagkeresztes diszhölgyet kérte fel az egyesület, ki a napokban tudatta Olschovszky Tivadar intéző útján az egylettel, hogy a zászlóanyai tisztséget készséggel vállallja és egyuttal jelezte hogy óhajtaná, ha a zászlószentelés augusztus 16-án lenne megtartva. Természetesen az egyesület a kívánságnak eleget fog tenni.

— **Az önkéntesi szolgálat.** A két-esztendő önkéntesi szolgálat eszméjét nem vették el s a dolog végső kifejezéséig átmeneti stádiumokat létesítenek. Először fakultatív lesz a két éves önkéntesség, még pedig olyképpen, hogy azokat az önkénteseket,

akik két esztendő akarnak szolgálni, ennek fejében összes gyakorlatuktól felmentik. A szolgálatot már mint tisztek hagyják el s egy eszleles mozgósítás után a főhadnagy rangot is elérhetik. Ebben a stádiumban az önkéntesség névbéli jellege is valószínűbb lesz, mint eddig volt. A teljes és általános kétéves önkéntességhez a második átmeneti stádium az lesz, hogy a második év szolgálatára azokat az önkénteseket fogják kötelezni, akiket az iskolaparancsnok karácsonykor a századhoz kihelyez. Ezek két esztendő után sem lesznek tisztek, de az áltélti fokozatban az őrmesteri rangot érhetik el. Ezáltal sok intelligens altisztet nyer a hadsereg. A kétéves önkéntesi szolgálat teljes terve nemsokára egészen elkészül és igen hamar törvény lesz belőle.

— **Elbocsátott magyar.** A belügyminiszter saját kérelmére a magyar állampolgárság kötelékéből elbocsátotta Ertl József volt kukméri lakost.

— **Időjárás.** Az elmúlt hét nem volt nyárba illő hét. Hűvös szellős volt az első fele esős és szinte hideg a második. Kis eső nem volt káros, de nagyobbra nem volt szükség, mert javában folytak a kaszálások és a széna szenedv a sok esőtől. Most már igazán nehezen várjuk a szép nyári napokat, de sajnos a jók csak türelemre buzdítanak.

— **Kertmegnyitás.** Pünkösöd vasárnapján tartotta Kneffel József vendéglős az ujonan épített kerti helyisége megnyitását. A nem epen kellemes idő dacára szép számú közönség jelent meg, kik között örömmel láttunk vidékieket, környékelieket is. Szépen játszott a Jóska cigány, jó volt étel-ital, nemcsoda tehát, ha volt jókedv és vígság is.

— **Ingyen könyvtár.** A m. kir. földmívelésügyi miniszterium Cipót Géza szentgotthárdi ág. h. ev. lelkész, einök kérelmére egy 100 kötetből álló ingyen könyvtárral ajándékozta meg a szentgotthárdi iparos és kereskedő-ifjuság önképző egyesületét.

— **Halálozás.** Ernszt Samu, szentgotthárdi vasuti vendéglős 51 éves korában elhunyt. Ernszt ezelőtt Kukmérő volt vendéglős. Temetése e hó 4-én ment végbe nagy részvét mellett Szentgotthárdon, hova Németújvárról is többen átmentek, hogy utolsó útjára elkísérjék a volt jó ismerőst és barátot.

— **Barányhimlő** fordult elő városunkban az utóbbi időben és pedig két esetben.

— **Elfogott elmebeteg.** Pusztaszentmihály község határában egy gyanúsán viselkedő embert fogtak el. Az illető észrevehetőleg cél nélkül bolyongott az utcákon a hozzáintézett kérdésekre pedig érthetetlen feleleteket adott. Elfogták és behozták a németújvári, főszolgabírói hivatalhoz. Itt nevét nem sikerült megtudni, de azt igen, hogy csehminiszter.

— **Fontos reform az államvasutaknál.** A Máv. igazgatósága azzal a reformmal foglalkozik hogy a vasuti küldeményt terhelő utánvételi összegeket, amint befolyának, nyomban megküldik a postatakarék-pénziár útján a küldemény feladójának. Eddig igen hosszadalmas uton történt az ilyen pénzek kikézésítése. A feladó utánvételi igazolványt kapott és amidőn a leadó állomás behajította az összeget, értesítette a feladó állomást, amely utánvételi értesítőt küldött és

az értesítő alapján az összeg az állomás pénztárnál került kifizetésre. Ez nagyon lassu és fárasztó eljárás is volt. Az újítás meggyorsítaná és egyszerűsitené az eljárást. A fuvarlevél kiállítója a fuvarlevélhez az utánvétellezett összegről kiállított postatakarék-pénziári őrlepot, esetleg postautalványt csatol, amelynek alapján a leadó állomás azonnal továbbíthatja a pénzt, ha a címzett az kiváltotta. Az osztrák államvasutakon ez a rendszer már életbe lépett és a Máv. igazgatósága most nálunk is meg akarja valósítani.

— **Lóvizsgálat.** Németújvárott június hó 2-án és 3-án, Szenteleken pedig június hó 5-én voltak a lóvizsgálatok.

LÁTCSÖVEKBŐL

nagy választékot tartok tekintettel a közelben tartandó katonai nagygyakorlatokra. (Prizmás, Mariner, Jäger-féle stb.) **Gross Lajos órák és látcsöveszeti üzlete Németújvár.**

— **Jóváhagyott határozat.** A belügyminiszter jóváhagyta Németújvár képviselőtestületének azon határozatot, hogy az anyakönyvi katonakért szedett díjakait Holló Emil községi jegyzőnek engedje át.

— **Lopás.** A 14 éves Wágner Hedvig, ki pusztaszentmihályi lakos, rossz utra tért, Gerger Ferenc pusztaszentmihályi lakos házába belopódzott és onnan húst és kalácsot vitt el, melynek értéke körülbelül 3 korona. Feljelentették lopásért és már ily fiatalon kerül bíróság elé.

— **Vizbefut.** Prosszer Jánosné rábort 84 éves lakosnő vigyázatlanság következtében e hó 4-én egy tóknán esett és abban fulladt. Az orvosrendőri vizsgálatot Dr. Polczar Dezső tb. főszolgabíró és Dr. Engel Sándorj ársorvos e hó 5-én ejtették meg.

— **Betegség.** Óbér községben a kanyaró lépett fel és pedig oly mérvben, hogy valószínűleg az iskolákat bezárják.

— **Építések.** A szép napok eljöttével egymásután épülnek az új házak járásunkban. Legujabban ismét többen kértek és kaptak is építési engedélyt a helybeli főszolgabírói hivatalnál. Ezek: Krobth József felsőmedvesi, Tellerhalz János, borosgödri, Csacsersopf János szenteleki, Neubauer János strémi, Manx Ferenc zsámándi, Keppel János borosgödri, Fugger János wörthegeyi és Wolfart János wörthegeyi lakosok.

— **Elmebeteg.** Benda Mária, tobaji lakosnőn elmebetegség jelei és tünetei mutatkoznak már hosszab ideje, és néha-néha erősebben tör ki a betegség a szerencsétlen betegen. Meg lettek téve a lépések az iránt, hogy a lipótmezei tébolydába helyeztessék el.

— **Katonaszökevény.** Marosics Ferencz tobaji lakos úgy találta, hogy szebb a civil, mint a katonáké. Be kellett volna vonulnia, de ő inkább világgá ment, eltűnt. Most keresik mindenfelé.

— **Torta-papírok,** szekrény-papírok, különféle virág- és kreppe-papírok beszerezhetők Bartunek Béla papírüzletében Németújvár.

— **Kőfaragászati** és szobrászati munkák beszerezése előtt tekintse meg Kiss Károly körmendi szobrász- és kőfaragó telepét.

CSARNOK.

Az ezermester!

(Monológ.)

— Irta: Eehrich A. Alajos O. M. —

(Egy jómódonak látszó fiatal ember jelenik meg a színpadon kezében utazó kézitáskával, amelyben egyéb hasznos dolgokon kívül a következők szerek vannak: nagy harapó-fogó, kalapács, hatalmas kerti- vagy szabóolló, cérna, tü, pirosfesték ecsettel, tányér, szivacs, nagy konyhakés, csiriz, stb.)

(Belépve.) Alászolgája! Előre is kijelentem Uraim! hogy én Filigram Móric, ezermester vagyok, — ismétlem ezermester, ne-hogy valaki önök közül is kollégájának nézzen, mert már biztos vagyok benne, hogy nekem nincs kollégám, habár mindenki kollégám akar lenni! De ugy is hiába akarnának önök kollégáim lenni, ezzel már megkésték, ezentul ezek nem lehetnek, mert épen ezen ügyben igyekezem Budapestre. De mivel vonatom még nem indul, hát ide, e ligeti szórakozó helyre egy kis időtöltésre letelepszem. De, hogy itt az időt hiába ne töltsen s egymást unatkozva ne nézzük, társaloghatunk, — ha meg engedik, — egy keveset. De, hogy önöket a beszéddel ne háborgassam, hát ezért mivel nagyon szeretek beszélni, a társalgást magamévá teszem, amiért is egy kis türelmet instálnék.

Mindenek előtt tudniok kell, hogy én sors üldözött, illetve akarom mondani, kollégáktól üldözött vagyok, mert tudják meg Uraim, hogy engem kollégiális érzületből indítatva mindenütt vagy heccelni vagy üdvözölni akarnak; mint mondám: mindenki kollégám akar lenni, azért sokan, igen sokan odabigyesztik a foglalkozásuk után, akármilyen maszatos legyen is az, díjmentesen a „mester” nevet, s ennek révén kollégának akarnak nevezni, illetve neveznek is annak. Pedig olyan nincs a sifonérban. Csak én vagyok a mester, mégpedig ezermester.

Ez a mester „név utáni tolakodás” már bosszantó valami. Napról-napra kell valami incidensnek történnie; uton-utófélen jönnek hozzám, s mutatkoznak be holmi mesterek! Már nem is merek se sétára, se kávéháza menni, mert biztos, hogy az ily alkalmakkal mindenkor és mindenütt összekerülök holmi ex-lex mesterekkel. Ez már igazán még! Képzeljék csak magukat az én helyzetembe. Mondom, hogy ennek fele sem tréfa, mert nem vajmi kis:bb címekekről van szó, hanem jókora címekekről.

Ugyan, ha a differenciáinak semmi volna, semmit sem szólnék, mint, ahogy nem szólhat a tanár, ha a tanító őt kollégájának nevezi, vagy ha a marhadoktor, avagy pardon, akarom mondani állatorvos az emberi orvost, vagy ha a rabbi a kath. papot, vagy ha a vámszedő, azaz a vámtiszt a katonatisztet, vagy ha a hajókormányzó a jóságkormányzót. Mondom ez nem sértés, ez nem nagy baj!

De először, hogy ügyemet megértsék, legyenek tisztában foglalkozásommal. Uraim! mint mondám ezermester vagyok. Mindenhez értek, csak bizalommal forduljanak hozzám! Ezért érdemlem meg az ezermester nevet. Itt van ez az utazótáska, mely gyógyírt rejteget mindenki számára. Most ide néz-

zenek! (Csomogol kifelé a táskából.) Mert, hosszú haja lévén, jöjjön ide kérem, (a nagy ollót mutogatja,) itt van egy olló, mellyel csekély díj mellett, frizuráját lestuccolom szépen. Vagy akinek a foga fáj kérem csak ide vele, itt van az ügyes fogó egészben, s azonnal megszűnik a fog a szájban létezni iziben. Vagy, kinek lyukak a nadrágja, itt a tű, cérna és folt, (jó nagyok legyenek,) s ott magán az emberen megfoltozom ügyesen. Azért tehát, ha szükségük van most az ezermesterre, tessék felállani, nem kell ezt szégyelni, kifelé a bajjal! Vagy, kinek olyan halavány a színecskéje, (előveszi a doboz pirosfestéket nagy ecsettel, idevele, megpirósítom szépen. Vagy kinek kell nyaralót építeni, villát készíteni, filagóriát emelni, itt van a nagymester, az építőmester. Ezt a szép filagóriát névvel ellátja, följé pingálja aranyos betűkkel: „Concordia!”

Tehát ezermesterségemnek fele sem tréfa, ezért praxisomat mindenkinek a legmelegebben ajánlom, jót is állók érte, s így senkinek kára nem léssen. Mert, ha valakinek a lenyirt haj nem tetszenék, itt a kenőcs (a csirizestálat mutatja,) majd felragasztom szépen. Vagy, ha valakinek véletlenségből nem a rossz fogát húztam ki itt a kalapács vissza üthetem helyére, s gyökeret ver ez azonnal. Vagy ha valakinek a nadrághoz a térdkalácsát is odavarrtam volna, illetve a főtót rosszul raktam, itt a szerszám, (a nagykést mutatja,) kihuzigálom a fércet iziben. Vagy, ha valakinek nem tetszik a piros szépitőszerszám, itt a szivacs és lavór, azonnal lemosom a gyalázatot és más festékek élék.

Nó, de ezzel tovább ne veszdődjünk, soká tartana, míg az ezerhez érnénk, elég az hozzá, hogy ezermester vagyok, s az is maradok. Tehát így megérdemlem a mester nevet, s nem csuszatom azt hozzá, holmi lili-puti foglalkozáshoz. Bizony ez így van! Ha más is oly sok mindenhez értene, hát megérdemelné a mesteri nevet. De mivel ez ritka eset, így méltatlanul mesterkednek, ezek mind lefokozandók és kegyetlenül megbüntetendők, mint állascim bitorlók! Ezt követeli az igazság és a törvény.

De mivel ez nincs így, legalább még eddig, tehát panaszom lehet a modern társadalom ellen, illetve annak egyes osztályai, akarom mondani egyes tagjai ellen. Halljuk csak kik ezek!?!?

Nó hát a Zuglegetben kezdem el. Ugyanis a minap ott sétálgattam, ahol holmi uri féle emberrel találkoztam. Helyes! Örültem a társacsakámnak, mert megvallom szeretem az uri társaságot. Be is mutatkoztam, vele paruláztam: Filigran Möríc, ezermester vagyok!

Ezermester?!? csodálkozva kérdé az az uri ember, nó ekkor kollégák is lennének, mert én is mester vagyok mégpedig: Dolfi Dániel karmester!

Hm! Karmester! Nekem semmiképpem fért a fejembe, hogy hogyan lehet a dirigáló „mester”? Pláne még kollégám is! Hisz ez csak dalolni, billentyűzni és taktuszozni tud?! Aztán ez akar lenni mester? Ezt a kételyt nem is tartogattam soká a fejemben, fel is tartam neki, még pedig száporán: Uram! Ön csak az orgonához ért, de nem mindenhez. Ehhez más is ért! Billentyűzni, dalolni, dirigálni én is tudok, még pedig mily petákosan. De ez még semmi, ha csak ezt tudnám, akkor még

nem lennék mester, de ezen kívül még más-hoz is értek. Így a foghúzáshoz, fodrászathoz, szépitészethez, szabósághoz, s különféle gyógykezeléshez, teszem azt, ha az ön orrávére elindul: mit csinálók? Hát fogok egy csomó vattát, s így a vérzés megszűnik. — Lássá ön, — Dolfi Dániel ur, mivelcsak egy foglalkozáshoz ért, azért bitorlója a mester névnek! (Folyt. köv.)

Nyilttér.*)

Köszönetnyilvánítás.

Szeretett férjem Ernst Sámú szentgotthárdi vasutivendégloátnak váratlan elhunytá alkalmával, kar-társai, kik kegyesek voltak e ne-héz órában szívemnek jóleső és vigaszt nyújtó részvét szavaikkal felkeresni és a kik drága halot-tamat végső útjára kegyesek vol-tak elkísérni, fogadják ez uton szívből jövő leghálásabb köszö-netemet.

Szentgotthárd, 1914. VI./6.

Özv. Ernst Samuné.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelőssé- get a szerkesztőség.

BARTUNEK BÉLA PAPIRKERESKEDÉSE

Irodapapír, tinta, toll, pecsét, viasz, itató, tollszár, írón-törőgummi, gépiró papír, dísz-levélpapír, szekrénypapír, má-soló papír, tintatartó, levél-méreg, tollállvány, tolltisztító, kreppapír, üzletkönyv, jegy-zőkönyv, képeslapalbum, em-lékalbum, iratrendező, papír-szalvéta, szivacs, iskolatáska, irónhegyező, irónvédő, pecsét-párnafesték, ruggyantáblégy-zők, Penkala itató (Tapper), írón különlegességek, ragasztó gummi, keltibélyegző, kréták, papírtáblák, vonalzó, torta-papírok, kész számlák, nyug-ták, adás-vevési szerződészek, adóslevelek, Schuldschein, is-kojai nyomtatványok, vizsga-lapok, szentképek, kottapapí-rok, vonalzó papírok, levél-borítékok minden nagyságban, képeslapok, levonóképek stb.

NÉMETÚJVÁROTT

Faeladás.

Tüzfát házhoz szállítok:

Tölgy hasábfá erdei ölet 32 K.-ért
Gömbölyű tölgy erdei ölet 26 K.-ért
Épületfát folyó méterenként árusítok
LATZER SAMU, NÉMETÚJVÁR.

Ugyanott egy alkalmas
üzlethelyiség
azonnal kiadó.

Kiss Károly

kőfaragó és szobrász

Körmend, Rákóczy-utca 23.

Készít és nagy választékban
raktáron tart mindenféle
siremlékeket

szobrászati műveket a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb
és legmodernebb kivitelig!

Olcsó árak! — Olcsó árak!
Pontos kiszolgálás!

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítem a nagy-
érdemű közönséget, hogy Né-
metújváron, 134. háasz. alatt

TETŐFÖDŐ-IPART

folytatok. Sok évi fővárosok-
ban szerzett tapasztalatomnál
fogva abban a kellemes hely-
zetben vagyok, hogy e szak-
mához tartozó összes mun-
kákat elvállalhatom és azok
pontos kiviteléről kezeskedem.

A nagyérdemű közönség
szíves pártfogását kérve mar-
adtam kiváló tisztelettel

Bigner József

tetőfödő-mester Németújvár.
Kívánatra házhoz megyek.

OLCSÓ FINOM

LEVÉLPAPÍR

csinos dobozban 1.50 K-tól 20
koronáig. Borítékban 10—10 drb.
20 fillértől 1 koronáig minden
szinben és nagyságban kapható

BARTUNEK BÉLA

PAPIRKERESKEDÉSÉBEN
NÉMETÚJVÁROTT.

LEVÉLPAPIROK,

Írószerek, irodapapírok, pecsétviasz, bélyegzők, másolókönyvek, iratrendező, elegáns és célszerű **tintatartók**, iratmappák kaphatók

Bartunek Béla papírüzletében.

GABONA-ÁRAK.

Németújvár, 1914. évi június hó 5.

Latzer Mózes Fia cég jelentése.

Az árak 100 kilogrammonként értendők

Buza	— — — —	26	— —	26	—
Rozs	— — — —	20	— —	20	—
Árpa	— — — —	20	— —	20	—
Zab	— — — —	16	— —	16	—
Tengeri (1913)	— —	19	— —	19	—

— **Esküvőre**, eljegyzésre és bálokra meghívókat jutányos áron csinos kivitelben készít Bartunek Béla könyvnyomdája Németújvárott.

MEGHÍVÓKAT MAJÁLISRA ÉS NYÁRIMULATSÁGRA IZLÉSES KIVITELBEN KÉSZIT BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA NÉMETÚJVÁR. :-:-: JUTÁNYOS ÁR!

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánozott **Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell **elfogadni** helytelen és utánozott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a **világhírű cég** magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán Budapest, VIII. ker., Szigetvári-utca 16
Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.

BARTUNEK BÉLA KÖNYVNYOMDÁJA

Németújvár, gróf Draskovich-féle ház.

Mindennemű nyomtatványok izlésesen, gyorsan és jutányosan készülnek. Névjegyek, eljegyzési kártyák, báli és esküvői meghívók, gyászjelentések azonnal elkészítetnek. Kereskedelmi és hivatalos nyomtatványok, falragaszok, levélpapírok, levelezőlapok, borítékok, étlapok stb. pontos kivitelben és jutányos áron.

A „Németújvár és Vidéke“ kiadóhivatala.

A lap részére előfizetések ide küldendők. Hirdetéseket a legelőnyösebb díjszabás szerint elfogad. Állandó hirdetőknél nagy engedményt ad. Kérjen mutatványszámot!